

Joaquina Dorado Pita (A Coruña, 1917)

Va néixer el 25 de juny de 1917, a A Coruña, al barri de pescadors de Santa Lucia Monelos. El pare era caixer viatjant i la mare mestressa de casa, catòlica. El 1934, la família es va traslladar a Barcelona. Aquell mateix any, Joaquina es va afiliar a la Confederació Nacional de Treballadors (CNT), tot i que no començaria a militar pròpiament fins el 19 de juliol de 1936.

Militant també de la Federació Ibèrica de les Joventuts Llibertàries (FIJL) del Poble Sec, de professió tapissera i envernissadora, durant la guerra civil va tenir varis càrrecs sindicals. El 1936 va començar a treballar com a secretària del President del Consell Econòmic de la Indústria de la Fusta Socialitzada, el fuster Manuel Hernández. Quan aquest va ser mobilitzat, juntament amb el secretari Antonio Blas, Joaquina va passar a substituir aquest últim el 1938. A Barcelona va conèixer al que es convertiria en el seu company de tota la vida, [Liberto Sarrau](#) (1920-2001).

Exiliada el 1939, Joaquina va estar prop de dos mesos tancada al camp de Briançon (departament d'Hautes Alpes) població francesa fronterera amb Itàlia. D'allà va escapar a Montpel·lier per allotjar-se a casa del botànic Paul Réclus, nebot del famós geògraf Elisée Réclus. Després va marxar cap a Toulouse i va passar per dos camps més, un d'ells reservat per a presoners alemanys –Recebidoux, Haute Garonne- del que també va fugir.

El 1946, a Toulouse, Joaquina, Liberto i uns altres dos companys llibertaris, Raúl Carballeira i Tomàs -*Germinal*- Gracia Ibars, del Moviment Llibertari de Resistència, van decidir retornar a Espanya per lluitar contra la dictadura. Detinguda el 24 de febrer de 1948 en companyia de Liberto Sarrau, va passar divuit dies als calabossos de la *Jefatura Superior* de Via Laietana, on va ser torturada: Joaquina recorda de manera especial al comissari Polo. Amb data 15 de març de 1948 va ingressar a la presó provincial de Les Corts. Allà va coincidir amb altres companyes anarcosindicalistes, com Rosa Mateu –mare d'[Enriqueta Borrás](#)- Francisca Avellanet i Antonia Martínez.

Jutjada i condemnada a quinze anys de presó per "*auxilio a la rebelión*", va sortir en llibertat condicional el 12 de gener de 1949, per invalidació del consell de guerra celebrat el juny de l'any anterior. Poc després va ser novament detinguda a Ripoll –l'onze de maig- quan es disposava a abandonar el país en companyia d'en Liberto. En aquesta ocasió va ser condemnada en ferm a dotze anys de presó, també per "*auxilio a la rebelión*".

Durant la seva segona estada a Les Corts va estar greument malalta, fins el punt que el 28 de desembre de 1950 va ser traslladada a l'Hospital

Clínic, on li van extirpar un ronyó. De l'hospital, no va estar-hi prop de tres mesos, va sortir a "morir a casa seva", desnonada. Va salvar la vida gràcies al metge naturista Ferrándiz i al tractament amb penicil·lina finançada pel sindicat fabril i tèxtil clandestí de la CNT.

Una vegada recuperada, i sabent que encara li quedaven tres mesos de presó per complir, va decidir renunciar al treball clandestí i va retornar a la presó per poder mantenir als seus pares, que ja eren molt grans, i a en Liberto, que també estava empresonat. D'aquesta manera, el 21 de desembre de 1953 es va presentar a Les Corts per complir els tres mesos que li faltaven per acabar la condemna, descomptat el temps de l'indult. Finalment, va ser posada en llibertat condicional el 13 de febrer del 1954. A Les Corts va estar empresonada poc menys de tres anys. Fent treball de costura a la presó va contribuir al manteniment dels seus pares i del seu company.

El 1956 va aconseguir passar a França amb l'ajuda del guerriller anarcosindicalista Francisco –Quico- Sabaté i el 30 de juny li va ser concedit l'estatut d'asilada, per segona vegada. Es va establir a Toulouse, treballant de modista. El 1958 va escapar també d'Espanya Liberto Sarrau, recent alliberat, després de passar deu anys a presó dels vint anys i un dia amb que va ser condemnat al mateix consell de guerra que Joaquina. Ambdós es van establir a París, on Joaquina va treballar de dependent i caixera en una *boutique* de sabates.

El 2006 Joaquina va retornar a Espanya per establir-se de manera permanent a Barcelona. Sempre s'ha mantingut fidel als seus ideals anarquistes. El primer de març de 2007, juntament amb trenta dones gallegues més –*Mulleres con Memoria*- va rebre a Santiago de Compostela l'homenatge de la Xunta de Galícia.